

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

TAT "Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine" (2021- 2027.4.07.23-0009)
Abikõlblikkuse periood 01.02.2023 – 31.12.2029
Elluviija: Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakond

Lisa 1

Tehniline kirjeldus

Väikehange „Taskuhääling noorte korduvkuritegevuse vähendamise projektile“

1. Väikehanke eesmärk

Väikehanke eesmärk on tellida Euroopa Liidu kaasrahastatud projektile „[Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine](#)“ taskuhäälingu loomine ja elluviimine, sh levitamine.

2. Ajakava ja maht

Lepingu periood tööde tellimiseks on 24 kuud alates lepingu sõlmimisest. Lepingu perioodi jooksul salvestatakse ja avaldatakse vastavalt hankija sisendile 10-16 taskuhäälingu episoodi. Taskuhäälingu iga episoodi konkreetsete teemad lepivad pakkuja ja hankija koostöös kokku. Ühe taskuhäälingu episoodi pikkus peab olema vähemalt 35 minutit. Episoodi pikkus võib sellest erineda (lühem/pikem) 5 minuti võrra või poolte kokkuleppel suuremal määral. Iga episoodi põhjal peab pakkuja koostama ja avaldama tutvustava artikli oma platvormil. Tutvustava artikli maht peab olema vähemalt 1500 tähemärki (koos tühikutega).

Poolte kokkuleppel on võimalik lepingu perioodi pikendada kahel korral kokku kuni 18 kuu võrra ja vajadusel tellida täiendavaid taskuhäälingu episoodide. Lepingu pikendamisel lepitakse kokku täiendavalt salvestatavate ja avaldatavate episoodide arvus.

Esimese taskuhäälingu episoodi salvestamine ja avaldamine toimub hiljemalt 2 kuu jooksul pärast hankelepingu sõlmimist. Episoodide salvestamise jm tegevuste elluviimise täpsustatud ajakava lepitakse poolte poolt eraldi kokku peale lepingu sõlmimist. Pooltel on õigus lepingu täitmise jooksul teha kokkulepitud ajakavas muudatusi. Muudatustes lepitakse kokku poolte vahel e-kirja kirja teel.

3. Eesmärgid ja sõnumid

Taskuhäälingu eesmärk on tõsta ühiskonna ja noortega töötavate spetsialistide teadlikkust noorte õigusrikkumiste ja nende ennetuse teemadel. Näiteks miks noor paneb toime õigusrikkumisi, kuidas spetsialistid (kohtueelses- ja kohtumenetluses, vanglas, kriminaalhoolduses, kogukonnas) noorega töötavad, kuidas saab noor võtta oma tegude eest vastutust, milliseid toetavaid teenuseid pakutakse, millised on tänased kitsaskohad jms. Laiem eesmärk on luua ühiskondlik arusaam, et alaealiste ja noorte õigusrikkumiste ärahoidmiseks ja vähendamiseks tuleb tegeleda ennetusega. Õigusrikkumistele reageerides, tuleb seda teha õigel ajal ja sobivalt, mh võttes arvesse noore vanust, olukorda ja vajadusi.

Taskuhäälingu eesmärk on ühtlasi:

- 3.1 Luua ühiskonnas soodne foon õigust rikkunud alaealiste ja noorte ühiskonda sulandamiseks ning märgistamisest hoidumiseks. See toetab uut lähenemist, et alaealiste ja noorte puhul tuleks nende karistamise asemel või lisaks karistusele leida sobivamad lahendused edasiste õigusrikkumiste ärahoidmiseks;
- 3.2 Pakkuda kõnepinda projektist elluviidavatele tegevustele, mis aitavad ennetada alaealiste ja noorte korduvaid õigusrikkumisi;
- 3.3 Aidata murda „paneme nad vangi“ mõtlemist ja asendada see „vangistus ei ole lahendus“ mõtlemisega, mis teadvustab noore traumasid ja vajadusi ning võimalust eluga edasi liikumiseks nii, et see ei riivaks kannatanute ja nende pereliikmete õiglustunnet;
- 3.4 Kaasata võimalusel õigust rikkunud noori taskuhäälingusse. Oluline on anda noorele õigus häälele teda puudutavatel teemadel;

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

TAT "Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine" (2021- 2027.4.07.23-0009)

Abikõlblikkuse periood 01.02.2023 – 31.12.2029

Elluviija: Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakond

Tulemusena:

- 3.5 on õigust rikkunud noored ja nende lähedased teadlikumad noorte riskikäitumise võimalikest põhjustest ja pakutavatest abisaamise võimalustest;
- 3.6 on õigust rikkunud noortega töötavad spetsialistid teadlikumad, kuidas toetada noori nende iseseisvumisel, õiguskuulekal toimetulekul ning tööturule või õppetegevusse jõudmisel ja seal püsimisel;
- 3.7 tekib ühiskondlik arusaam sellest, kui oluline on õigel ajal ja viisil alaealiste ja noorte õigusrikkumistesse sekkuda, et sekkumine ei ole pelgalt politsei või lastekaitse, vaid ka lapsevanemate, töö- ja hariduselu võrgustiku ja laiemalt terve kogukonna ülesanne, ning et ühiskond peaks õigusrikkumistele reageerima viisil, mis soodustab noortes vastutuse võtmist oma tegude eest ja tekkinud kahjude heastamist.

Taskuhäälingu kandev sõnum peab olema:

- keeleliselt lihtne ja selge;
- taktitundeline ja lugupidav;
- positiivne ja julgustav;
- kannatanutega arvestav (kasutatav sõnum ja selle edastamise viis ei tohi kellelegi tekitada uuesti ohvriks langemise tunnet);
- sildistamist ja diskrimineerimist vältiv;
- inimesi ühendav, st ei tohi tekitada nn meie-nemad vastandamist.

4. Sihtrühmad

Hankija näeb, et taskuhääling on suunatud eelkõige neljale sihtrühmale:

- 4.1 alaealised ja kuni 29-aastased noored;
- 4.2 õigust rikkunud alaealiste ja noortega töötavad spetsialistid, kes puutuvad nendega kokku ennekõike kriminaaljustiitsüsteemis (politsei, prokuratuur, advokatuur, kriminaalhooldus, vanglad), sotsiaalsüsteemis (sotsiaaltöö, lastekaitse, noortegarantii) ja haridusvaldkonnas (koolid, noorsootöötajad);
- 4.3 alaealiste ja noorte lähedased ja perekond ning kogukond laiemalt;
- 4.4 kuriteoennetuse valdkonnast huvitatud avalikkus.

5. Pakkuja ülesanded ja protsessi kirjeldus

Tegevused, mis tuleb ellu viia:

- 5.1. Tellitav teenus hõlmab pakkuja poolt temaatilise raadiosaadete sarja ehk taskuhäälingu produtseerimist ja levitamist (eesmärgiga jõuda taskuhäälingu sihtrühmani ja toetada püsikuulajate arvu kasvamist).
- 5.2. Taskuhäälingu täpne pealkiri ja iga episoodi teemad lepatakse kokku hankija ja pakkuja koostöös.
- 5.3. Lisaks saadete valmistamisele ja levitamisele hõlmab teenus saates arutletud teemade põhjal artiklite koostamist ja avaldamist. See tähendab, et iga episoodi kohta ilmub vähemalt üks tutvustav ja episoodi kuulama kutsuv artikkel pakkuja portaalis. Artiklile on lisatud hankija esitatud logod ja viide rahastusallikale.
- 5.4. Esimese saate loomise ajal luuakse saatele temaatiliselt sobiv visuaal (pilt), alguse ja lõpu kõllid, mida kasutatakse kogu teenuse osutamise vältel. Visuaal ja kõllid peavad olema kooskõlas p. 3 kirjeldatud taskuhäälingu sõnumit kandvate põhimõtetega ning kooskõlastatakse hankijaga.

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

TAT "Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine" (2021- 2027.4.07.23-0009)

Abikõlblikkuse periood 01.02.2023 – 31.12.2029

Elluviija: Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakond

- 5.5. Saade avaldatakse peale salvestamist minimaalselt kolmele platvormile, mis kooskõlastatakse hankijaga. Kuulajatele peab olema tagatud tasuta ligipääs taskuhäälingu saadetele.
- 5.6. Iga saadet tuleb pakkujal hoida kokkulepitud platvormidel avalikuna vähemalt 12 kuud, kui töö teostamise käigus pole poolte vahel teisiti kokku lepitud või kui hankija ei otsusta seda aega lühendada.
- 5.7. Pakkuja teeb hankijale kord kvartalis ülevaate taskuhäälingu kuulatavusest ja levitusmeetmete efektiivsusest (olulisemad näitajad nagu levik, loetavus jne).

Taskuhäälingu loomise eeldatav protsess:

- Hankija pakub pakkujale episoodi salvestamiseks jooksvalt teemad koos intervjueeritavatega. Pakkuja võib ka omalt poolt teha ettepanekuid teemade ja intervjueeritavate osas, mille kooskõlastab hankijaga.
- Saatejuht lepib hankija ja intervjueeritavatega kokku täpsema teema, suhtleb intervjueeritavatega enne episoodi salvestuspäeva, mille põhjal koostab esialgsed küsimused.
- Saatejuht lepib hankija ja intervjueeritavatega kokku salvestusajad. Salvestusajad lepitakse üldjuhul kokku üks nädal enne salvestamist.
- Saatejuht salvestab saate ning kirjutab selle põhjal tutvustava artikli. Saatejuht saadab artikli hankija esindajale koos saate salvestisega vähemalt kolm tööpäeva enne selle planeeritud avalikustamist. Hankija esindaja tutvub materjalidega ja vajadusel esitab ettepanekud. Enne salvestuse ja artikli avaldamist ootab saatejuht ära hankija kinnituse avalikustamiseks.
- Helitehnik teostab taskuhäälingu järeltötluse – episoodi töötlemine, helindamine, kõllide lisamine jms.
- Pakkuja avaldab artikli ja taskuhäälingu episoodi kokkulepitud ajal ja platvormidel.
- Pakkuja levitab taskuhäälingut kokku lepitud kanalites ning hankija oma (sotsiaalmeedia) kanalites.
- Pakkuja annab hankijale üle iga avalikustatud taskuhäälingu episoodi lõpliku salvestise, mida hankijal on õigus vajadusel ka oma valitud kanalites tasuta ja piiranguteta jagada nii lepingu kehtivuse ajal kui ka pärast seda.
- Tegevuste protsessis võib poolte kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kokkuleppel teha muudatusi.

6. Taustinformatsioon

Kriminaalpoliitika põhialused 2030 sõnastab prioriteedina: „Lapsed ja noored ei satu kriminaaljustiitsüsteemi vaatevälja, noorte õigusrikkumised vähenevad ning tagatakse noorte õigusrikkujate eakohane kohtlemine“. Prioriteedi eesmärgi saavutamiseks viiakse Euroopa Liidu kaasrahastatud projektiga „Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine“ 2023-2029 aastatel ellu tegevusi, mis jaotuvad nelja suuremasse valdkonda:

- iseseisvumise ja õiguskulekuse toetamine kogukonnas;
- tööturule sisenemise toetamine;
- ühiskonda naasmise toetamine vanglateenistuses;
- kriminaaljustiitsüsteemi arendamine.

Projekti tegevuste eesmärk on toetada õigusrikkumistaustaga noorte osalemist ühiskonnaelus ja aidata neid õiguskulekusele hoides ära edasisi rikkumisi.

Õigust rikkunud noored kriminaaljustiitsüsteemis

Alaealiste ja noorte konfliktid ja õigusrikkumised on sageli tunnistus sellest, et nende elutingimused on ühel või teisel viisil keerulised. Sellel, kuidas kriminaaljustiitsüsteem ja spetsialistid kohtlevad õigust rikkunud alaealisi ja noori, võib olla väga suur mõju nende edasisele käekäigule. Liigne kokkupuude õiguskaitseorganitega (nt kohus, politsei, prokuratuur), ebaefektiivne või asjakohatu lähenemine

TAT "Noorte õigusrikkujate retsidiivsuse vähendamine" (2021- 2027.4.07.23-0009)

Abikõlblikkuse periood 01.02.2023 – 31.12.2029

Elluviija: Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakond

täiskasvanu poolt, vale ettevalmistusega spetsialistid või hiline reageerimine väärale käitumisele võib suurendada uute õigusrikkumiste sooritamist.

Süütegude lahendamisel on eesmärk leida võimalikult mõjus lähenemine, et noor mõistaks oma teo tagajärgi, võtaks vastutuse, saaks vajadusel abi õigusrikkumiseni viinud põhjustega tegelemisel ja seeläbi hoiduks edaspidi õigusrikkumiste toimepanemisest. Sageli on alaealiste ja noorte puhul sobiv ja mõjus nõ leebem reaktsioon, nt mittekarakteristlik sekkumine, kohustus osaleda sotsiaalprogrammis (nt koostöö tugiisikuga), heastada kannatanule tekitatud kahju vm.

Justiits- ja Digiministeerium teeb koostööd MTÜ-dega, kes osutavad kuni 29-aastastele noortele tugiisiku- ja nõustamisega majutusteenust. Neid teenuseid saavad kasutada õigust rikkunud noored, kes vajavad õiguskuulekaks toimetulekuks ja sotsiaalsete murede lahendamisel abi. Nende seas on ka vanglast vabanevad noored, kes vajavad turvaliseks kogukonda naasmiseks tuge. Teenused toimivad nii ennetuslikult kui ka nn jätkutoena, kui noor on oma tegude tõttu vanglasse või muul moel õigusega pahuksisse sattunud.

Vastutuse võtmisel aitab noort ka taastav õigus. Kui kannatanu saab noorele rääkida, mida tema tundis, kui avastas varguse või lõhkumise, mida see kõik talle tähendas, mida ta vajab kahjust üle saamiseks, siis muudab see palju õigust rikkunud noore mõistmises. Ideaalis on tulemuseks toimepanija ja kannatanu ühine kokkulepe, kuidas tekitatud kahju heastada.